

INTERNATIONAL
VISION
UNIVERSITY

21. ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

21-ви МЕЃУНАРОДЕН СИМПОЗИУМ ЗА ТУРСКА
КУЛТУРА

ve

KARMA TÜRK SANATLARI SERGİSİ
ЌSKЃP-SKOPJE MAKEDONYA

07-09 MAYIS 2016

BİLDİRİLER

ve

KATALOG

Yayına Hazırlayan
İrfan Ünver NASRATTINOĞLU

Ankara, Ağustos 2016

ISBN: 978 - 9944 - 5263 - 5 - 7

Baskı

Fark Dijital ve Ofset Baskı Merkezi Ankara / 0312 434 47 40 - 41

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI Matbaa Sertifika No : 50861

ÖNEMLİ NOT: Kitapta yer alan bildirilerdeki görüş ve düşünceler ile, yazılan bilim, dil ve imlâ sorumlulukları, bildiri sahiplerine aittir.

Sempozyum Onursal Başkanları

Почесен претседател на симпозиумот

Ömür ŞÖLENDİL (TC.Üsküp Büyükelçisi)

Prof.Dr. Fadıl HOCA (Uluslararası Vizyon Üniversitesi Rektörü)

Prof.Dr. İrfan ÜNVER NASRATTINOĞLU (HKAK Genel Başkanı)

Sempozyum Başkanı - Претседател на симпозиумот

Prof. Selami TAHİR (Makedonya)

Sempozyum Genel Sekreteri – Генерален секретар на симпозиумот

Dr.Salih ÜNVER (HKAK Genel Sekreteri)

Bilim Kurulu - Научен совет

Prof.Dr. Yusuf HAMZAOĞLU (Makedonya)

Prof.Dr. Arif AGO (Makedonya)

Prof.Dr. Sevim PİLİÇKOVA (Makedonya)

Prof.Dr. Nazim İBRAHİM (Makedonya)

Prof.Dr. Celil NAGİYEV (Azerbaycan)

Prof.Dr. Nuran KAYABAŞI (Türkiye)

Prof.Dr. Özlen ÖZGEN (Türkiye)

Prof.Dr. Mediha GÜLER (Türkiye)

Prof.Dr. Ali Rafet ÖZKAN (Türkiye)

Prof.Dr. Fuat YÖNDEMLİ (Türkiye)

Prof.Dr. Babahan Muhammed ŞERİF (Özbekistan)

Prof.Dr. Danuta CHMIELOWSKA (Polonya)

Prof.Dr. Gülzura CUMAKUNOVA (Kırgızistan)

Prof.Dr. Stephan VARBAN (Moldova)

Prof.Dr. Cengiz HAKOV (Bulgaristan)

Prof.Dr. Tuncer GÜLENSOY (Türkiye)

Doç. Dr. Abdülmecit NUREDİN (Makedonya)

Doç.Dr. Mensur NUREDİN (Makedonya)

Doç.Dr. Gülin ÖĞÜT EKER (Türkiye)

Doç.Dr. Zeki BOYRAZ (Türkiye)

Doç.Dr. Osman EMİN (Makedonya)

Doç.Dr. Garip KARTAL (Makedonya)

Doç.Dr. Aktan AGO (Makedonya)

Doç.Dr. Afaq RAMAZANOVA (Azerbaycan)

Doç.Dr. Feride TAGİROVA (R.F.Tataristan)

Yrd.Doç.Dr. Şevket ÖZNUR (K.K.T.C.)

Yrd.Doç.Dr. H.Serpil ORTAÇ (Türkiye)

Yrd.Doç.Dr. Meral BÜYÜKYAZICI (Türkiye)

Yrd.Doç.Dr. Hatice TOZUN (Türkiye)

Düzenleme ve Yürütme Kurulu - *Организационен и извршен одбор*

Dr. Şenol TAHİR (Makedonya)

Salih ÜNVER (Türkiye)

Deniz ÜNVER (Türkiye)

Şahpaz MOLALİ (Makedonya)

Zehriyan SALİH (Makedonya)

İÇİNDEKİLER

Prof.Dr.Müzeyyen BUTTANRI (TC)	7
Prof.Dr.Naciye ATA YILDIZ (TC)	18
Prof.Dr.Kerime ÜSTÜNOVA (TC)	26
Prof.Dr.Ramazan DURMAZ (TC)	30
Prof.Dr.Mariya LEONTİK (MC)	48
Prof.Dr.Tamilla ALİYEVA (Azerbaycan)	60
Prof.Dr.Cengiz HAKOV (Bulgaristan)	67
Harid Fedai (KKTC)	73
Prof.Dr.Mahmut ÇELİK (MC)	95
Doç.Dr.Ayfer YILMAZ (TC)	105
Doç.Dr. Aktan AGO (MC)	115
Yrd.Doç.Dr.Nazlı Râna GÜREL (MC)	120
Doç.Dr. Osman EMİN (MC)	128
Doç.Dr. Garip KARTAL (MC)	138
Dr.Dragitsa JİVKOVA (MC)	147
Doç.Dr.Mensur NUREDİN (MC)	154
Doç.Dr. Aydan HANDAN(Azerbaycan)	161
Doç.Dr.Bekir KOÇLAR (TC)	164
Yrd.Doç.Dr.Selçuk Kürşat KOCA (MC)	174
Yrd.Doç.Dr.Zeki GÜREL (MC)	183
Doç. Dr. Gözde ÇOLAKOĞLU SARI (TC)	193
Doç.Dr. Deniz DEMİRARSLAN (TC)	205
Doç.Dr.Ayşe TANRIVER CELASİN (TC)	215
Doç.Dr.Bülent BAYRAM (TC)	225
Doç.Dr.Feyzi ERSOY (TC)	239
Doç.Dr.Habibe YAZICI ERSOY (TC)	252
Doç.Dr.Mehmet Ali YOLCU (TC)	260
Okt.Esra EMİN YAŞAR (TC)	267
Yrd.Doç.Dr.Ertuğrul KARAKUŞ (MC)	274

AVRUPA DİLLERİ ÖĞRETİMİ ORTAK ÇERÇEVE PROGRAMINA, KARŞILAŞTIRMALI DİL BİLGİSİNE VE KARŞILAŞTIRMALI KÜLTÜRE DİKKAT EDİLEREK HAZIRLANAN “GEL TÜRKÇEYİ VE MAKEDONCAYI SEVELİM, GEL TÜRKÇEYİ VE MAKEDONCAYI ÖĞRENELİM! A1-A2” ADLI KİTAP

Mariya Leontik

Özet: Makedonya’da, Türkçeyi öğrenmek için ilgi günden güne artıyor. Bu ihtiyacın karşılanması bakımından geçmişten bu yana farklı kitaplar farklı kriter ve metotlarla hazırlandı.

Son yıllarda Avrupa’daki uzmanlar, dil öğrenme kitaplarını Avrupa Konseyinin Ortak Avrupa Çerçevesi (Common European Framework) adlı kılavuzuna ve “Avrupa Dil Portfolyosu”nda belirlenen A, B, C beceri düzeylerine göre hazırlıyor. Bunun dışında her uzman kendi ülkesine ve diline göre belirli bir yönelim ve metot seçiyor.

Ben, Makedonya şartları için Avrupa Konseyinin Ortak Avrupa Çerçevesi ve “Avrupa Dil Portfolyosu”nda belirlenen A becerisi düzeyine göre “Gel Türkçeyi ve Makedoncayı Sevelim, Gel Türkçeyi ve Makedoncayı Öğrenelim! – Дојди да ги сакаме турскиот и македонскиот, дојди да ги научиме турскиот и македонскиот! A1-A2” adlı iki dilli kitabı hazırladım. Bu ders kitabı en son yönelim olan kültürler arası yaklaşıma, karşılaştırmalı kültür aktarımına ve karşılaştırmalı dil bilgisine dayanılarak yazıldı.

Bu kitabın bir dili öğrenme açısından yararını bu bildiriyle sunmayı amaçladık.

Anahtar kelimeler: Türkçe, Makedonca, A becerisi düzeyi, karşılaştırmalı dil bilgisi, karşılaştırmalı kültür.

1. Giriş

Makedonya’da, Türkçeyi öğrenmek için ilgi günden güne artıyor. Bu ihtiyacın karşılanması bakımından geçmişten bu yana farklı kitaplar farklı kriter ve metotlarla yazıldı. Makedonya’da Türkçeyi öğrenmek için şimdiye kadar şu kitaplar hazırlanmıştı:

1. “Научете турски – Makedonlar İçin Türkçe” (1994 yıl) – yazar Çiğdem Ülker
2. “Да учиме турски без учител – Makedonlar İçin Türkçe” (1997 yıl) – yazar Mucahit Korça.
3. “Gel Türkçeyi ve Makedoncayı Sevelim, Gel Türkçeyi ve Makedoncayı Öğrenelim! – Дојди турскиот и македонскиот да ги сакаме, дојди турскиот и македонскиот да ги научиме! A1-A2” (2015 yıl) – yazar Mariya Leontik, düzeltmen Hüseyin Özbay, Simon Sazdov

Çiğdem Ülker, her derste geçen kelimelerin Makedoncadaki anlamını vermiş, Türkçedeki ifadeleri ve Türkçe dil bilgisini iki dilli hazırlamıştır.

Mucahit Korça da her derste geçen kelimelerin Makedoncadaki anlamını vermiş, Türkçedeki ifadeleri iki dilli hazırlamış, Türkçe dil bilgisini de Makedonca olarak açıklamıştır.

Bu iki kitap uzun zaman büyük bir boşluğu doldurmuştur.

Üçüncü kitap Avrupa Konseyinin Ortak Avrupa Çerçevesi (Common European Framework) adlı kılavuzuna ve “Avrupa Dil Portfolyosu”nda belirlenen A beceri düzeyine göre tarafımdan hazırlandı. Bu iki dilli ders kitabı karşılaştırmalı dil bilgisine, kültürler arası yaklaşıma ve karşılaştırmalı kültür aktarımına da dikkat edilerek yazıldı. Kitabın kaliteli olması için Türkçe metni Dr. Hüseyin Özbay, Makedonca metni ise Dr. Simon Sazdov düzeltti. Bunun dışında ressam Nataşa Kostovska öğrencileri eğlendirmek için her ders için metne göre resimler çizdi.

2. Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Programı ve “Gel Türkçeyi ve Makedonca’yı Sevelim, Gel Türkçeyi ve Makedonca’yı Öğrenelim! – Дојди турскиот и македонскиот да ги сакаме, дојди турскиот и македонскиот да ги научиме! A1-A2” Adlı Kitap

Bugün bütün Avrupa ülkelerinde ve Avrupa Birliğine girmek isteyen ülkelerde dil öğretimi Avrupa Konseyi Modern Diller Bölümü tarafından oluşturulmuş Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Programı’na dayalı olarak gerçekleştirilmektedir. Bunun amacı dil öğretiminde ortak bir standart, ortak dil öğretim programı ve ortak ölçütler geliştirmektir. Türkiye de Makedonya da Avrupa’daki ortak eğitim uygulamalarını benimsemiştir. Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Programının temel amacı, dil öğretimini üç temel prensibe dayandırmaktır: öğrenenin özerkliği, kendini değerlendirme ve kültürel çeşitlilik.

Son yıllarda, Türkiye’de de Makedonya’da da dil öğretim programları, sınavlar ve dil öğrenme ders kitapları Avrupa Konseyinin Ortak Avrupa Çerçevesi (Common European Framework) adlı kılavuzuna ve “Avrupa Dil Portfolyosu”nda belirlenen A, B, C beceri düzeylerine göre hazırlanıyor. “Gel Türkçeyi ve Makedonca’yı Sevelim, Gel Türkçeyi ve Makedonca’yı Öğrenelim! – Дојди турскиот и македонскиот да ги сакаме, дојди турскиот и македонскиот да ги научиме! A1-A2” adlı ders kitabı A1 ve A2 (temel dil kullanımı) beceri düzeylerine göre hazırlanmıştır.

Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programında dinleme, anlama, okuma, sözlü anlatım ve yazma becerisine önem verilir. A beceri düzeyinde (temel dil kullanımı) dil yeterlilik ölçütleri şunlardır:

a) Dinleme – anlama becerisi dil yeterlilik ölçütleri: Dil öğrenen kişi kendisiyle, ailesiyle, yakın çevresiyle, alışveriş ve işle ilgili kelimeleri ve basit cümleleri anlayabilir. Yalın ve basit iletilerin temel anlamını kavrayabilir.

b) Okuma becerisi dil yeterlilik ölçütleri: Dil öğrenen kişi kısa ve yalın metinleri okuyabilir, reklam, menü, prospektüs, yalın kişisel mektupları anlayabilir.

c) Sözlü anlatım dil yeterlilik ölçütleri: Dil öğrenen kişi kendini ve başkalarını tanıtabilir, yaşadığı şehri veya köyü, oturduğu apartmanı veya evi, ailesini, arkadaşlarını, sınıf arkadaşlarını, meslektaşlarını, tanıdığı kişileri, eğitimini, mesleğini, okuduğu okulu ve çalıştığı yeri basit cümlelerle anlatır. Başkalarına, kendileri hakkında sorular yöneltebilir, kendisi hakkında sorulara da yalın cevap verebilir.

ç) Yazma becerisi dil yeterlilik ölçütleri: Dil öğrenen kişi kartpostal, tebrikler ve basit kişisel mektuplar yazabilir, farklı kayıt formu doldurabilir (ad, soyad, ulus, adres, telefon vs.). Basit notlar, mesajlar ve kişisel mektuplar yazabilir.

Her dil kullanımı, dil kullanım alanlarında gerçekleşir. Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programına göre bir dilin kullanımı genellikle kişisel alan, kamusal alan, mesleki alan ve eğitim alanında gerçekleşir; bildirişim konularında ise kişi hakkında bilgilere, ev ve çevreye, günlük yaşama, boş zaman ve eğlenceye, geziye, bireyler arası ilişkilere, sağlık ve vücut bakımına, eğitime, alışverişe, yiyecek ve içeceklerle, kamu hizmetlerine, mekânlara, dillere ve hava durumuna önem verilir. “Gel Türkçeyi ve Makedoncayı Sevelim, Gel Türkçeyi ve Makedoncayı Öğrenelim! – Дојди турскиот и македонскиот да ги сакаме, дојди турскиот и македонскиот да ги научиме! A1-A2” adlı ders kitabı Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programında belirlenen dil kullanım alanlarına ve bildirişim konularına dikkat edilerek hazırlandı.

3. “Gel Türkçeyi ve Makedoncayı Sevelim, Gel Türkçeyi ve Makedoncayı Öğrenelim! – Дојди турскиот и македонскиот да ги сакаме, дојди турскиот и македонскиот да ги научиме! A1-A2” Adlı Kitap ve Karşılaştırmalı Dil Bilgisi

Ural-Altay dil ailesinden olan Türkçenin dil bilgisi yapısı Hint-Avrupa dil ailesinden olan Makedoncadan oldukça farklıdır. Bundan dolayı “Gel Türkçeyi ve Makedoncayı Sevelim, Gel Türkçeyi ve Makedoncayı Öğrenelim! – Дојди турскиот и македонскиот да ги сакаме, дојди турскиот и македонскиот да ги научиме! A1-A2” adlı kitap karşılaştırmalı dil bilgisine de dikkat edilerek yazıldı. Kitapta dil bilgisi yapıları karşılaştırılırken iki dilin benzerlikleri ve farklılıkları ortaya çıkmaktadır. Bu iki dilin en çok benzerlikleri leksikoloji alanında vardır çünkü Makedoncada Türkçeden ve Batı dillerinden alıntı kelimeler vardır. Bunun dışında zamirlerde, zarflarda, bağlaçlarda, ek fiilde ve bazı zamanlarda da benzerlik bulmak mümkündür. Farklılıklar özellikle ünlü uyumunda, dil bilgisel cinsiyette, ismin durumlarında, edatlarda, bazı zamanlarda, cümle unsurlarının dizilişinde vs. görülür. Bir dilin ikinci dilin öğretilmesinde, özellikle dil yapılarının karşılaştırılmasında benzerlikler yararlı olur ve öğrenme sürecini kısaltır. Bunun dışında, karşılaştırmalı dil bilgisi ile öğrenci iki dil arasında kendince bağlantı kurabilir, iki dildeki biçim ve işlevleri sınıflandırabilir, iki dilin sistemini birbirinden ayırt edebilir ve Türkçe ile Makedonca arasındaki temel benzerlikleri ve farkları saptayabilir. Bu sebeple bu kitapta Türkçenin ve Makedoncanın dil bilgisi karşılaştırmalı yöntemle verilmiştir.

Örneğin bu kitapta zamirlerdeki isim durumu şu çizelgeyle ele alınmıştır:

Belirtme durumu (Akuzatif durumu) /(y)I/ +(y)ı, +(y)i, +(y)u, +(y)ü /(n)I/ +(n)ı, +(n)i, +(n)u, +(n)ü			Форма за директен (акузативен) предмет Предлог (препозиција) + именка		
			Форма за директен (акузативен) предмет		
beni	seni	onu	мене, ме	тебе, те	него го, неа ја
bizi	sizi	onları	нас, нè	вас, ве	нив, ги
a, ı → ı e, i → i o, u → u ö, ü → ü			Предлог (препозиција) + именка		
			машки род	женски род	среден род
otel	fırın	okul	хотел	пекарница	училиште
oteli	fırını	okulu	хотелот	пекарницата	училиштето
otelleri	fırınları	okulları	хотелите	пекарниците	училиштата

Türkçedeki gereklilik kipi Makedoncadaki karşılığı ile verilmiştir:

GEREKLİLİK KİPİ /-mAII/ (-mahı, -meli) a, ı, o, u → -mahı e, i, ö, ü → -meli öğren- öğrenmeliyim, öğrenmelisin, öğrenmeli, öğrenmeliyiz, öğrenmelisiniz, öğrenmeliler				
		Olumlu şekil	Olumsuz şekil	Soru şekli
		git-	git-	git-
Teklik				
1.kişi	/-mAII/-(y)Im	git-meli-(y)im	git-me-meli-(y)im	git-meli miyim?
2.kişi	/-mAII/-sIn	git-meli-sin	git-me-meli-sin	git-meli misin?
3.kişi	/-mAII/-Ø	git-meli-Ø	git-me-meli-Ø	git-meli mi?
Çokluk				
1.kişi	/-mAII/-(y)Iz	git-meli-(y)iz	git-me-meli-(y)iz	git-meli miyiz?
2.kişi	/-mAII/-sInIz	git-meli-siniz	git-me-meli-siniz	git-meli misiniz?
3.kişi	/-mAII/-IAr	git-meli-ler	git-me-meli-ler	git-meliler mi?
МОДАЛНИ ГЛАГОЛИ ТРЕБА, МОРА учи треба да учам, треба да учиш, треба да учи, треба да учиме, треба да учите, треба да учат; морам да учам, мораш да учиш, мора да учи, мораме да учиме, морате да учите, мораат да учат;				
		Потврдна форма	Одречна форма	Прашална форма
		оди	оди	оди
Еднина				
1. лице	треба	треба да одам	не треба да одам	дали треба да одам?
2. лице	треба	треба да одиш	не треба да одиш	дали треба да одиш?
3. лице	треба	треба да оди	не треба да оди	дали треба да оди?
Множина				
1. лице	треба	треба да одиме	не треба да одиме	дали треба да одиме?
2. лице	треба	треба да одите	не треба да одите	дали треба да одите?
3. лице	треба	треба да одат	не треба да одат	дали треба да одат?
Еднина				
1 лице	мора + -м	морам да одам	не морам да одам	дали морам да одам?
2 лице	мора + -ш	мораш да одиш	не мораш да одиш	дали мораш да одиш?
3 лице	мора + -Ø	мора да оди	не мора да оди	дали мора да оди?
Множина				
1 лице	мора + -ме	мораме да одиме	не мораме да одиме	дали мораме да одиме?
2 лице	мора + -те	морате да одите	не морате да одите	дали морате да одите?
3 лице	мора + -ат	мораат да одат	не мораат да одат	дали мораат да одат?

4. “Gel Türkçeyi ve Makedonca’yı Sevelim, Gel Türkçeyi ve Makedonca’yı Öğrenelim! – Дојди турскиот и македонскиот да ги сакаме, дојди турскиот и македонскиот да ги научиме! A1-A2” Adlı Kitap ve Karşılaştırmalı Kültür

İnsan gelişiminin neticesi olarak kültür meydana gelmiştir. O, toplumların maddi ve manevi değerlerini kapsar. Kültür; aktarma, hafıza, tekrarlama, yenileme gücü ve iyi unsurları koruyup zamana uymayanları eleyerek iyi seçim yapma etkenleri üzerine gelişir, değişir ve ilerler (Културна антропологија: 18). Her nesil miras aldığı kültüre maddi ve manevi bir katkı yapar ve onun böylece gelişmesini sağlar. Kültür edinilir, öğrenilir, paylaşılır ve gelecek nesillere aktarılır.

“Gotse Delçev” Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde; Türkçeyi farklı seviyelerde bilen ve yine farklı sebeplerden bilmeyen Türk öğrencileri, Türkçeyi öğrenmek isteyen Makedon, Makedon Müslümanları, Arnavut, Roman, Ulah, Boşnak, Sırp, Hırvat öğrencileri, karışık evliliklerden olan öğrenciler vardır. Bu karma sınıflarda öğrencilerin ön yargıları daha çabuk ortaya çıkmaktadır. Bir öğretmen böyle karma sınıflarda çalışırken herkesin ihtiyaçlarına dikkat etmeli ve onları gerçekleştirmek için bir yol bulmalıdır.

Bu karma sınıflar için dil öğretiminde en uygun yöntem, en son yönelim olan kültürler arası yaklaşım ve karşılaştırmalı kültür aktarımıdır. Öğrencilere dili öğretirken iki kültürün özünü tanıma imkânını da vermek gerek. Böylece öğrenci bir yandan metin ve alıştırmalarla dil hakkında bilgi edinirken diğer yandan da farklı kültürleri değerlendirmeyi öğrenir. Bundan dolayı “Gel Türkçeyi ve Makedonca’yı Sevelim, Gel Türkçeyi ve Makedonca’yı Öğrenelim! – Дојди турскиот и македонскиот да ги сакаме, дојди турскиот и македонскиот да ги научиме! A1-A2” adlı kitapta kültürler arası yaklaşıma ve karşılaştırmalı kültür aktarımına önem verildi. Kitapta bulunan birçok derste ve alıştırmada bu yaklaşımı görmek mümkündür.

Farklı Hayat Tarzları / Различни начини на живот adlı ikinci derste öğrenciler kendi evlerini tanıtip ev donatımı kültürü ile tanışmış olurlar:

• ALIŞTIRMA: Evimizde neler var? Anlatalım. / Што има во нашата куќа? Да раскажеме.

Oturma odasında; genellikle vitrin, süsler, lamba, kitaplık, koltuk takımı (kanepeler, koltuk, tabure), halı, perde, sehpa, televizyon, uzaktan kumanda, radyo, tablo, vazo, çiçek, akvaryum, duvar saati ve şömine vardır.	Во дневната одаја главно има витрина, украси, ламба, библиотека, гарнитура за седење (кауч, фотелја, табуретка), тепих, завеса, мала масичка, телевизор, далечински управувач, радио, уметничка слика, вазна, цвеќе, аквариум, сиден саат и камин.
Bizim oturma odamızda	Во нашата дневна одаја има .....
..... var.	.....

Haydi Yiyecek Alışverişi Yapalım ve Birlikte Yiyelim / Ајде да купуваме храна и заедно да јадеме adlı üçüncü derste öğrenciler yemek kültürü ile tanışırlar.

• **ALİŞTİRMA: Türkiye’de ve Makedonya’da kahvaltı, kuşluk yemeği, öğle yemeği ve akşam yemeği için neler yeniyor? Anlatalım.** / Во Турција и во Македонија што се јаде за појадок, ужина, ручек и вечера? Да раскажеме.

Kahvaltı	Појадок
Kahvaltıda; genellikle ekmek, bal, reçel, marmelat, margarin, tereyağı, kaymak, peynir, kaşar peyniri, siyah zeytin, yeşil zeytin, pastırma, salam, sosis, sucuk ve yumurta yiyoruz. Hardal, mayonez ve ketçap da kullanıyoruz. Çay, kahve, süt veya ayran içiyoruz.	На појадок, главно, јадеме леб, мед, слатко, мармалад, маргарин, путер, кајмак, сирење, кашкавал, црна маслинка, зелена маслинка, пршута, салама, виршли, суџук и јајца. А употребуваме сенф, мајонез и кечап. Пиеме чај, кафе, млеко или јогурт.
Biz kahvaltıda ..... yiyoruz.	Ние на појадок јадеме .....

Bu karma sınıflarda öğretmen öğrencilerin ön yargılardan kurtulabilmelerine yardımcı olmak için farklı metinlerle ve alıştırmalarla onlara birbirini tanıma fırsatı vermeli. Öğrenciler başlangıçta ortak noktaları, sonra farkları bulacak, daha sonra karşı kültürle empati kurabilecek, daha ileri seviyede ise çevredeki insanlara ve olaylara sadece kendi bakış açısından değil, karşı kültürün bakış açısıyla da bakabilecek, neticede ise yansız bir bakışla değerlendirme becerisini kazanacaktır. Tabii bu uzun bir süreçtir. Bunun için öğretmen öğrencileri adım adım hedefe ulaştırmalı, öğrencilerin farklı kültürler arasında bir köprü kurabilme isteğini ve yeteneğini geliştirmeli ve onların bu alanda etken olmaları için çalışmalıdır.

Bu hedefe varabilmek için bu kitapta başlangıçta aynı ve benzer özelliklerden hareket ediliyor, daha ilerideki derslerde ise farklılıklara da yer verilir. Yoğun karşılaştırmalı çalışmalarla öğrenciler, aynı, benzer ve farklı özelliklere yansız bir bakışla yaklaşmayı öğrenir. Bu beceri ile öğrenci ön yargılardan sıyrılıp edindiği deneyim ve bilgi ile kendi bakış açısını ve davranış biçimini de olumlu tarzda oluşturur.

Son dersin bir alıştırmasında öğrenciler Türkiye’nin ve Makedonya’nın özellikleri ile tanıştıktan sonra benzerlikleri ve farkları bulmaya teşvik edilir.

• **ALİŞTİRMA: Dinleyelim, okuyalım, Türkiye ve Makedonya arasındaki benzerlikleri ve farkları bulalım ve bu iki ülkeyi tanıtalım.** / Да слушваме, да прочитаме, да ги пронајдеме сличностите и разликите помеѓу Турција и Македонија и да ги претставиме овие две земји.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ	РЕПУБЛИКА ТУРЦИЈА
Türkiye Cumhuriyeti büyük bir ülkedir. Toprakların büyük bölümü Anadolu’ya, küçük bir bölümü ise Trakya’ya yayılmıştır. Kuzeybatıda Bulgaristan, batıda Yunanistan, kuzeydoğuda Gürcistan, doğuda Ermenistan, İran, Azerbaycan’a bağlı Nahçıvan, güneydoğuda ise Irak ve Suriye Türkiye’nin komşularıdır. Türkiye’nin üç tarafında deniz vardır. Türkiye’nin güneyini Akdeniz, batısını Ege Denizi ve kuzeyini Karadeniz çevreler. Marmara Denizi; İstanbul Boğazı ve Çanakkale Boğazı ile Anadolu’yu Trakya’dan, yani As-	Република Турција е голема земја. Голем дел од нејзината територија се распространува во Анадолија, а мал дел во Тракија. Соседи на Турција се: Бугарија на северозапад, Грција на на запад, Ѓурџистан на североисток, Ерменија, Иран, Нахчиван што е поврзан за Азербајџан на исток, а Ирак и Сирија на југоисток. На трите страни на Турција има море. Јужниот дел на Турција го опкружува Средоземното Море, западниот дел Егејското Море и северниот дел Црното Море. Мраморното Море со Истанбулскиот и Чанаккале Теснецот ја дели

<p>ya'yi Avrupa'dan ayırır. Bundan dolayı Türkiye, Asya ile Avrupa arasında bir köprüdür.</p> <p>Türkiye'nin en büyük şehirleri; İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa, Antalya, Adana, Konya, Gaziantep, Şanlıurfa, Mersin, Kocaeli, Diyarbakır, Hatay, Manisa, Kayseri, Samsun, Balıkesir, Kahramanmaraş, Van ve Aydın'dır. Bu şehirler Türkiye'nin ticaret, turizm, eğitim ve kültür merkezleridir. Türkiye'nin başkenti Ankara'dır. Bu şehir yeni ve ünlü bir şehirdir.</p> <p>Türkiye'de, Türkler dışında pek çok etnik grup da yaşamaktadır. Bunların bir kısmı şunlardır: Ermeniler, Rumlar, Bulgarlar, Makedonlar, Boşnaklar, Arnavutlar, Romanlar, Çerkezler ve Gürcüler. Nüfusun büyük kısmı Müslümandır ama Hristiyan ve Yahudi de vardır.</p> <p>Türkiye'nin çok güzel denizleri, gölleri, ırmakları, sahilleri, adaları, dağları ve ormanları vardır. Denizlerin ve göllerin plajları çok tanınmıştır. Farklı dönemlerden tarihî eserler de büyük ilgi çekiyor. Türkiye'de tanınmış kaleler, saraylar, hanlar, hamamlar, türbeler, camiler, kiliseler, saat kuleleri, müzeler, köprüler ve parklar vardır. Türk mutfağı ise çeşitli sebze, meyve, baharat, deniz ve göl balığı, hamur işleri ve tatlılarla meşhurdur. Bundan dolayı her yıl bütün dünyadan milyonlarca turist Türkiye'nin doğal ve tarihî güzelliklerini görmek ve Türk mutfağını tatmak için Türkiye'ye geliyor.</p>	<p>Анадолија од Тракија, значи Азија од Европа. Затоа Турција претставува мост помеѓу Азија и Европа.</p> <p>Најголеми градови на Турција се: Истанбул, Анкара, Измир, Бурса, Анталија, Адана, Конија, Газиантеп, Шанлиурфа, Мерсин, Коџаели, Дијарбакир, Хатај, Маниса, Кајсери, Самсун, Баликесир, Кахраманмараш, Ван и Ајдин. Овие градови се трговски, туристички, образовни и културни центри на Турција. Главен град на Турција е Анкара. Овој град е нов и познат град.</p> <p>Во Турција, освен Турци живеат и прилично многу етнички групи. Еден дел од нив се: Ерменци, Грци, Бугари, Мakedонци, Бошњаци, Албанци, Роми, Черкези и Грузијци. Голем дел на населението се муслимани, но има и христијани и Евреи.</p> <p>Турција има многу убави мориња, езера, реки, крајбрежја, острови, планини и шуми. Плажите на морињата и на езерата се многу познати. И историските споменици од различни периоди привлекуваат големо внимание. Во Турција има познати калиња, палати, анови, амами, турбиња, џамии, цркви, саат-кули, музеи, мостови и паркови. А турската кујна е прочуена со разновидни зеленчуци, овошја, зачини, морски и езерски риби, тестенини и слатки. Затоа секоја година милиони туристи од целиот свет доаѓаат во Турција за да ги видат природните и историските убавини на Турција и за да ја вкусат турската кујна.</p>
---	--

MAKEDONYA CUMHURİYETİ	РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
<p>Makedonya Cumhuriyeti küçük bir ülkedir. Makedonya'nın toprakları Avrupa'nın güneydoğusunda ve Balkan'ın merkezinde bulunmaktadır. Kuzeyde Sırbistan, kuzeydoğuda Kosova, doğuda Bulgaristan, güneyde Yunanistan, batıda ise Arnavutluk Makedonya'nın komşularıdır. Makedonya'nın güneyinde üç göl vardır: Ohrid Gölü, Prespa Gölü ve Doyran Gölü. Makedonya denize çıkmıyor ama Balkanların merkezindedir.</p> <p>Makedonya'nın en büyük şehirleri: Skopje, Bitola, Kumanovo, Prilep, Tetovo,</p>	<p>Република Македонија е една мала земја. Почвата на Македонија се наоѓа на југоисточниот дел на Европа и во центарот на Балканот. Соседи на Македонија се: Србија на север, Косово на североисток, Бугарија на исток, Грција на југ и Албанија на запад. Во јужниот дел на Македонија има три езера: Охридско Езеро, Преспанско Езеро и Дојранско Езеро. Македонија не излегува на море, но е во центарот на Балканот.</p> <p>Најголеми градови на Македонија се: Скопје, Битола, Куманово, Прилеп, Тетово, Велес, Штип, Охрид, Гостивар, Струмица, Кава-</p>

<p>Veles, Štip, Ohrid, Gostivar, Strumitsa, Kavadarci, Kočani ve Kičevo'dur. Bu şehirler Makedonya'nın ticaret, ziraat, turizm, eğitim ve kültür merkezleridir. Makedonya'nın başkenti Skopje'dir. Bu şehir eski ve ünlüdür.</p> <p>Makedonya'da, Makedonlar dışında pek çok etnik grup da yaşamaktadır. Bunların bir kısmı şunlardır: Arnavutlar, Türkler, Romanlar, Ulahlar, Boşnaklar ve Sırlar. Nüfusun büyük kısmı Hristiyan'dır ama Müslüman da Yahudi de vardır.</p> <p>Makedonya'nın çok güzel gölleri, ırmakları, dağları, ormanları, mağaraları, vadileri ve kırları vardır. Göllerin plajları çok tanınmıştır. Farklı dönemlerden tarihî eserler de büyük ilgi çekiyor.</p> <p>Makedonya'da tanınmış kaleler, eski evler, hanlar, hamamlar, manastırlar, kiliseler, camiler, türbeler, saat kuleleri, müzeler ve köprüler vardır. Makedon mutfağı ise çeşitli sebze, meyve, baharat, et, göl ve ırmak balığı, börekler, tatlılar ve şaraplarla meşhurdur. Bundan dolayı her yıl bütün dünyadan binlerce turist Makedonya'nın doğal ve tarihî güzelliklerini görmek, Makedon mutfağını tatmak, Makedon kırmızı ve beyaz şarabını içmek için Makedonya'ya geliyor.</p>	<p>дарци, Кочани и Кичево. Овие градови се трговски, земјоделски, туристички, образовни и културни центри на Македонија. Главен град на Македонија е Скопје. Овој град е стар и прочуен.</p> <p>Во Македонија, освен Македонци живеат многу различни етнички групи. Еден дел од нив се: Албанци, Турци, Роми, Власи, Бошњаци и Срби. Голем дел на населението се христијани, но има и муслимани и Евреи.</p> <p>Македонија има многу убави езера, реки, планини, шуми, пештери, долини и полјани. Многу се прочуени плажите на езерата. И историските споменици од различни периоди привлекуваат големо внимание.</p> <p>Во Македонија има познати калиња, стари куќи, анови, амами, манастири, цркви, цамии, турбиња, саат-кули, музеи и мостови. А македонската кујна е прочуена со разновиден зеленчук, овошје, зачини, месо, езерска и речна риба, буреци, слатки и вина. Затоа секоја година илјадници туристи од целиот свет доаѓаат во Македонија за да ги видат природните и историските убавини на Македонија, да ја вкусат македонската кујна и за да го пијат македонското црвено и бело вино.</p>
---	---

Türkiye'nin ve Makedonya'nın benzerlikleri: / Сличностите меѓу Турција и Македонија:

• .....

Türkiye'nin ve Makedonya'nın farkları: / Разликите меѓу Турција и Македонија:

• .....

5. Sonuç

Karma sınıflar ve öğrencilerin farklı seviyelerde olan Türkçeleri ve Makedoncaları için “Gel Türkçeyi ve Makedonca’yı Sevelim, Gel Türkçeyi ve Makedonca’yı Öğrenelim! – Дојди турскиот и македонскиот да ги сакаме, дојди турскиот и македонскиот да ги научиме! A1-A2” başlıklı iki dilli bu kitabı hazırladım. Bu kitap, Avrupa Konseyinin Ortak Avrupa Çerçevesi kılavuzunda belirlenen A (temel dil kullanımı) beceri düzeyine, kültürler arası yaklaşıma, karşılaştırmalı kültür aktarımına ve karşılaştırmalı dil bilgisine dayanılarak yazılmıştır.

“Gel Türkçeyi ve Makedonca’yı Sevelim, Gel Türkçeyi ve Makedonca’yı Öğrenelim! – Дојди турскиот и македонскиот да ги сакаме, дојди турскиот и македонскиот да ги научиме! A1-A2” adlı ders kitabı Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programında belirlenen dil kullanım alanlarına (kişisel alan, kamusal alan, mesleki alan ve eğitim alanı) ve bildirişim konularına (kişi hakkında bilgiler, ev ve çevre,

günlük yaşam, boş zaman ve eğlence, gezi, bireyler arası ilişkiler, sağlık ve vücut bakımı, eğitim, alışveriş, yiyecek ve içecekler, kamu hizmetleri, mekânlar, diller ve hava durumu) göre hazırlanmıştır.

“Gel Türkçeyi ve Makedoncayı Sevelim, Gel Türkçeyi ve Makedoncayı Öğrenelim! – Дојди турскиот и македонскиот да ги сакаме, дојди турскиот и македонскиот да ги научиме! A1-A2” adlı ders kitabı, karşılaştırmalı dil bilgisine dikkat edilerek yazıldı. Türkçenin ve Makedoncanın karşılaştırılması, benzerlikleri ve farklılıkları ortaya koymaktadır. Türkçenin ve Makedoncanın arasındaki benzerlikler, farklı yapılarıdaki özellikleri anlamayı kolaylaştırır. Bundan dolayı her öğretmen bir konuyu öğretirken mümkün olduğu kadar farklı yapıların özelliklerinden yararlanır. Bu yaklaşım olumlu transfer yaratır ve öğrenme sürecini kısaltır.

“Gel Türkçeyi ve Makedoncayı Sevelim, Gel Türkçeyi ve Makedoncayı Öğrenelim! – Дојди турскиот и македонскиот да ги сакаме, дојди турскиот и македонскиот да ги научиме! A1-A2” adlı ders kitabı, kültürler arası yaklaşım ve karşılaştırmalı kültür aktarımından yararlanılarak yazıldı. Karma sınıflarda, öğretmen, farklı metinlerle ve alıştırmalarla öğrencilere birbirini tanıma fırsatını vermek için başlangıçta aynı ve benzer özelliklerden hareket eder, daha ilerideki derslerde farklılıklara yer verir. Böylece öğrenciler ortak noktaları ve farkları bulur, bunun bir kazanımı olarak da karşı kültürle empati kurabilir, daha ileri seviyede ise çevredeki insanlara ve olaylara sadece kendi bakış açısından değil, karşı kültürün bakış açısıyla da bakabilir ve neticede farklı özelliklere yansız bir bakışla yaklaşır.

Öğretmen, bu yöntem ve teknikleri iyi kullanarak öğrencilerin farklı kültürler arasında bir köprü kurabilme isteğini ve yeteneğini geliştirmeli ve onların bu alanda etken olmaları için çalışmalıdır.

BİBLİYOGRAFYA

1. Бауман, Герд. (2009). *Мултикултурна загатка*. (Makedoncaya Çeviri: Slagjana Stefanovska, Hristina Šekeroska). Три – Скопје.
2. Çifci, Musa; Batur, Zekerya; Keklik, Saadettin. (2013). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kültür. *Yabancılar Türkçe Öğretimi El Kitabı*. Grafiker Yayınları – Ankara.
3. Durmuş, Mustafa. (2013). *Yabancılar Türkçe Öğretimi*. Grafiker Yayınları – Ankara.
4. (2013). *Yabancılar Türkçe Öğretimi El Kitabı*. Grafiker Yayınları – Ankara.
5. Yalçın, Alemdar. (2006). *Türkçe Öğretim Yöntemleri*. Akçağ Yayınları – Ankara.
6. (2011). *İlk, Orta ve Yüksek Öğretim Öğretmenlerine İkinci Dil Öğretimi El Kitabı*. (Türkçeye Çeviri: Ahmed, Oktay). Britanya Konseyi – Üsküp.
7. Leontik, Mariya. (2011). Makedonya’daki Türkçenin Ana Dili ve Yabancı Dil Olarak Eğitiminde Kültürün Etkisi. 16. *Uluslararası Türk Kültürü Sempozyumu - Üsküp. Halk Kültürü Araştırmaları Kurumu* – Ankara.
8. Leontik, Mariya. – Леонтиќ, Марија. (2015). *Gel Türkçeyi ve Makedoncayı Sevelim, Gel Türkçeyi ve Makedoncayı Öğrenelim! – Дојди да ги сакаме турскиот и македонскиот, дојди да ги научиме турскиот и македонскиот! A1- A2* – Skopje.
9. Ernst, Slavica Gisela; Mulhern, Margaret. (2003). Bilingual Books: Promoting Literacy and Biliteracy in the Second-language and Mainstream Classroom. *Reading Online*, 7(2): <http://www.readingonline.org/articles>.
10. Nuhoglu, Murat Mualla; Özsoy, Tamer; Aydın, Ahmet. (2008). *Türkçe Öğretiminde Materyal Tasarımı*. Nobel Basımevi – Ankara.
11. Шулиц А. Емили; Лавенда Х. Роберт. (2009). *Културна антропологија*. (Makedoncaya Çeviri: Violeta Hristovska, Slavka Karkamiševska, Bilyana Stefanovska). Просветно дело – Скопје.